ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
_____ Ірина БОНДАРЕНКО
(підпис) (ініціали та прізвище)
«_____»_____2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти
циклу вільного вибору студентів в межах університету

ВИКЛАДАЧ: Мацегора І.Л., к.філол.н., доцент кафедри слов'янської філології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри слов'янської філології
Протокол № 1 від "25" серпня 2026р.
Завідувач кафедри слов'янської філології

_____ Ірина ПАВЛЕНКО
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Іван МАЦЕГОРА
(підпис) (ініціали, прізвище)

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: ivanmatsehora212@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: за відповідним посиланням
Телефон: 061-289-41-05
Інші засоби зв'язку: не передбачені
Кафедра: слов'янської філології, корпус II, ауд.426

1. Опис навчальної дисципліни

Мета - виклад матеріалу з основ сучасної риторики в обсязі необхідному для засвоєння як античних, так і сучасних риторичних законів; закріплення теоретичних знань шляхом формування практичних навичок ораторського мовлення та основ культури мовлення; оволодіння літературними нормами сучасної мови; забезпечити мовленнєву підготовку майбутніх фахівців з вищою освітою.

Завдання – засвоєння історії ораторського мистецтва та основ сучасної риторики; усвідомлення основних законів загальної риторики; ознайомлення з джерелами літератури сучасної та античної риторики; засвоєння принципів та методів мовленнєвої поведінки людини; вироблення у студентів високої культури усного й писемного мовлення.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Вибіркова**	
Семестр	7-й	7 -й
Кількість кредитів ECTS	**90**	
Кількість годин		
Лекційні заняття	20 год.	10 год.
Семінарські / Практичні / заняття	.	
Самостійна робота	70 год.	80 год.
Консультації	*За розкладом консультаций*	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	*2*	*3*
- Здатність бути критичним і самокритичним - Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.	Пояснювально-ілюстративний (інтерактивна лекція, лекція з мультимедійною презентацією; проблемна лекція); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з навчально-методичною літературою);	Поточні контрольні заходи: виконання тестових завдань в системі Moodle, підготовка презентацій, виконання творчих завдань
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати - Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності	Пояснювально-ілюстративний (інтерактивна лекція, лекція з мультимедійною презентацією; проблемна лекція); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з навчально-методичною літературою);	Поточні контрольні заходи: виконання тестових завдань в системі Moodle, підготовка презентацій, виконання творчих завдань

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та історичні основи ораторського мистецтва

Тема 1. **Вступ до теорії риторики.** Місце риторики та її значущість у системі професійної підготовки фахівця з вищою освітою. Риторика у системі гуманітарного знання. Типи риторики. Сучасна неориторика як наука про переконливу комунікацію та міжособистісного спілкування. Структура риторики. Закони риторики.

Тема 2. Історія ораторського мистецтва та риторичної думки. Антична риторика. Давньогрецька та латинська традиції формування. риторичного вчення. Розвиток риторики в епоху Середньовіччя та епоху Відродження. Європейські традиції красномовства у 18-19 ст. Риторичні традиції Давньої Русі. Розвиток риторики в Україні 15-19 ст. Особливості формування науки про красномовство у XX ст.

Змістовий модуль 2. Стратегія і тактика публічного виступу

Тема 3. Теоретичні основи майстерності публічного виступу. Різновиди сучасного красномовства. Типи промов за різними ознаками та характеристиками. Ораторська промова та публічний виступ. Структура публічного виступу. Підготовка до публічного виступу. Тема та мета виступу. Підготовка плану виступу та добір матеріалу. Місце важливої інформації. Репетиція виступу. Вироблення упевненості у собі. Психологічна та фізична підготовка до виступу.

Тема 4. Техніка публічного виступу. Особливості усного публічного виступу. Засоби публічної промови. Емоційна виразність усного мовлення. Вдосконалення навичок усного мовлення. Етапи публічної промови. Початок виступу та його організація. Основна частина. Промова та її інтонаційні характеристики. Завершення виступу. Відповіді на запитання аудиторії

Тема 5. Оратор та аудиторія. Сприйняття оратора аудиторією. Проблема першого враження. Ораторська індивідуальність. Риторичні позиції оратора в ході публічного виступу. Зовнішній вигляд та манера виступу. Рух та погляд оратора. Пози та жести оратора. Гучність, тем та тембр мовлення. Мовленнєвий імідж оратора. Види та техніка слухання. Зворотній взяток оратора з аудиторією. Засоби підтримки уваги слухачів. Поради ораторам-початківцям.

Змістовий модуль 3. Публічна комунікація та мовленнєва культура сучасного фахівця

Тема 8. Культура мовлення та мовленнєва культура. Визначення понять «культура мовлення» та «мовленнєва культура». Компоненти культури мовлення. Типи мовленнєвої культури. Комунікативні якості мовлення. Етичний аспект культури мовлення

Тема 9. **Правильність мовлення та найтиповіші мовленнєві помилки**. Норми літературного мовлення. Орфоепія і наголос. Акцентологічні помилки в усному мовленні. Точність слововживання. Парономазія та паронімія. Стилістична оцінка слова. Лексичні помилки. Морфологічні норми та їхнє порушення в усному мовленні. Синтетичний характер усного літературного мовлення. Розмовні елементи в усній публічній промові.

Тема 10. Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації. Хронологія виникнення та розвитку спічрайтингу. Завдання та функції спічрайтера у професійній комунікації. Професіограма спічрайтера. Текст та його ознаки. Спічрайтерський текст: особливості, критерії ефективності, видова багатоманітність. Аспекти аналізу спічрайтерського тексту

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Лекція 1	Вступ до теорії риторики	2	1	
Лекція 2	Історія ораторського мистецтва та риторичної думки	2	1	
Лекція 3	Історія ораторського мистецтва та риторичної думки	2	1	
Лекція 4	Теоретичні основи майстерності публічного виступу	2	2	
Лекція 5	Теоретичні основи майстерності публічного виступу	2	2	
Лекція 6-7	Техніка публічного виступу	4	1	
Лекція 8	Культура мовлення та мовленнєва культура оратора	2	1	

Лекція 9-10	Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації	4	1	
Самостійна робота	**Історія ораторського мистецтва та риторичної думки** розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	20	20	
	Теоретичні основи майстерності публічного виступу розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	20	20	
	Культура мовлення та мовленнєва культура оратора розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	15	20	
	Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	15	20	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Лекція 1	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 2-3	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 4-5	Тестування Творче завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 6-7	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	**10**

		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	
Лекція 8-9	Тестування Творче завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 10	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Усього за поточний контроль	**30**			**60**
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання Контрольне тестування	Питання для підготовки: Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871		**25**
	Практичне завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871		**15**
Усього за підсумковий контроль	**40**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	**За шкалою університету**	**За національною шкалою**	
		Екзамен	**Залік**
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Абрамович С.Д. Риторика і гомілетика. Чернівц : Олді, 2020. 123 с.
2. Абрамович С.Д., Гураль М.И., Чикарькова М.Ю. Риторика. Ч.1. Історія розвитку риторики. Чернівці : Олді, 2021. 716 с.

3. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія. Черкаси : Брама-Україна, 2018. 400 с.
4. Грицаєнко Л. М. Основи красномовства : навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. Київ : Видав. дім Дмитра Бураго, 2018. 260 с.
5. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2020. 344 с.
6. Колотілова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. 229 с.
7. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2018. 179 с.
8. Сагач Г.М. Риторика. Київ : Вища школа, 2021. 215 с.
9. Єлісовенко Ю. П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мови. Київ : Агіка, 2021. 204 с.
10. Каньоса П. С. Риторика : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г, 2019. 131 с.
11. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Київ : Алерта, 2022. 216 с.
12. Коваленко С.Д. Сучасна риторика. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 184 с. Кучерук О. А., Голуб Н. Б. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія. Київ : КНТ, 2021. 258 с.
13. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2021. 311 с

Інформаційні ресурси
https://orator.biz/

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857
Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо).
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної / інформальної освіти

Відбувається згідно з нормативно-правовою базою, розробленою у Запорізькому національному університеті. https://surli.cc/dszpdp

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.
Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку

«Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ivanmatsehora212@znu.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim
ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: ivanmatsehora212@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: за відповідним посиланням
Телефон: 061-289-41-05
Інші засоби зв'язку: не передбачені
Кафедра: слов'янської філології, корпус II, ауд.426

1. Опис навчальної дисципліни

Мета - виклад матеріалу з основ сучасної риторики в обсязі необхідному для засвоєння як античних, так і сучасних риторичних законів; закріплення теоретичних знань шляхом формування практичних навичок ораторського мовлення та основ культури мовлення; оволодіння літературними нормами сучасної мови; забезпечити мовленнєву підготовку майбутніх фахівців з вищою освітою.

Завдання – засвоєння історії ораторського мистецтва та основ сучасної риторики; усвідомлення основних законів загальної риторики; ознайомлення з джерелами літератури сучасної та античної риторики; засвоєння принципів та методів мовленнєвої поведінки людини; вироблення у студентів високої культури усного й писемного мовлення.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Вибіркова**	
Семестр	7-й	7 -й
Кількість кредитів ECTS	**90**	
Кількість годин		
Лекційні заняття	20 год.	10 год.
Семінарські / Практичні / заняття	.	
Самостійна робота	70 год.	80 год.
Консультації	*За розкладом консультаций*	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	*2*	*3*
- Здатність бути критичним і самокритичним - Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.	Пояснювально-ілюстративний (інтерактивна лекція, лекція з мультимедійною презентацією; проблемна лекція); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з навчально-методичною літературою);	Поточні контрольні заходи: виконання тестових завдань в системі Moodle, підготовка презентацій, виконання творчих завдань
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати - Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності	Пояснювально-ілюстративний (інтерактивна лекція, лекція з мультимедійною презентацією; проблемна лекція); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з навчально-методичною літературою);	Поточні контрольні заходи: виконання тестових завдань в системі Moodle, підготовка презентацій, виконання творчих завдань

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та історичні основи ораторського мистецтва

Тема 1. **Вступ до теорії риторики.** Місце риторики та її значущість у системі професійної підготовки фахівця з вищою освітою. Риторика у системі гуманітарного знання. Типи риторики. Сучасна неориторика як наука про переконливу комунікацію та міжособистісного спілкування. Структура риторики. Закони риторики.

Тема 2. Історія ораторського мистецтва та риторичної думки. Антична риторика. Давньогрецька та латинська традиції формування. риторичного вчення. Розвиток риторики в епоху Середньовіччя та епоху Відродження. Європейські традиції красномовства у 18-19 ст. Риторичні традиції Давньої Русі. Розвиток риторики в Україні 15-19 ст. Особливості формування науки про красномовство у XX ст.

Змістовий модуль 2. Стратегія і тактика публічного виступу

Тема 3. Теоретичні основи майстерності публічного виступу. Різновиди сучасного красномовства. Типи промов за різними ознаками та характеристиками. Ораторська промова та публічний виступ. Структура публічного виступу. Підготовка до публічного виступу. Тема та мета виступу. Підготовка плану виступу та добір матеріалу. Місце важливої інформації. Репетиція виступу. Вироблення упевненості у собі. Психологічна та фізична підготовка до виступу.

Тема 4. Техніка публічного виступу. Особливості усного публічного виступу. Засоби публічної промови. Емоційна виразність усного мовлення. Вдосконалення навичок усного мовлення. Етапи публічної промови. Початок виступу та його організація. Основна частина. Промова та її інтонаційні характеристики. Завершення виступу. Відповіді на запитання аудиторії

Тема 5. Оратор та аудиторія. Сприйняття оратора аудиторією. Проблема першого враження. Ораторська індивідуальність. Риторичні позиції оратора в ході публічного виступу. Зовнішній вигляд та манера виступу. Рух та погляд оратора. Пози та жести оратора. Гучність, тем та тембр мовлення. Мовленнєвий імідж оратора. Види та техніка слухання. Зворотній взяток оратора з аудиторією. Засоби підтримки уваги слухачів. Поради ораторам-початківцям.

Змістовий модуль 3. Публічна комунікація та мовленнєва культура сучасного фахівця

Тема 8. Культура мовлення та мовленнєва культура. Визначення понять «культура мовлення» та «мовленнєва культура». Компоненти культури мовлення. Типи мовленнєвої культури. Комунікативні якості мовлення. Етичний аспект культури мовлення

Тема 9. **Правильність мовлення та найтиповіші мовленнєві помилки**. Норми літературного мовлення. Орфоепія і наголос. Акцентологічні помилки в усному мовленні. Точність слововживання. Парономазія та паронімія. Стилістична оцінка слова. Лексичні помилки. Морфологічні норми та їхнє порушення в усному мовленні. Синтетичний характер усного літературного мовлення. Розмовні елементи в усній публічній промові.

Тема 10. Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації. Хронологія виникнення та розвитку спічрайтингу. Завдання та функції спічрайтера у професійній комунікації. Професіограма спічрайтера. Текст та його ознаки. Спічрайтерський текст: особливості, критерії ефективності, видова багатоманітність. Аспекти аналізу спічрайтерського тексту

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Лекція 1	Вступ до теорії риторики	2	1	
Лекція 2	Історія ораторського мистецтва та риторичної думки	2	1	
Лекція 3	Історія ораторського мистецтва та риторичної думки	2	1	
Лекція 4	Теоретичні основи майстерності публічного виступу	2	2	
Лекція 5	Теоретичні основи майстерності публічного виступу	2	2	
Лекція 6-7	Техніка публічного виступу	4	1	
Лекція 8	Культура мовлення та мовленнєва культура оратора	2	1	

Лекція 9-10	Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації	4	1	
Самостійна робота	**Історія ораторського мистецтва та риторичної думки** розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	20	20	
	Теоретичні основи майстерності публічного виступу розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	20	20	
	Культура мовлення та мовленнєва культура оратора розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	15	20	
	Спічрайтинг як інструмент професійної комунікації розміщено в мудл на посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	15	20	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Лекція 1	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 2-3	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 4-5	Тестування Творче завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 6-7	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ.	**10**

		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	
Лекція 8-9	Тестування Творче завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Лекція 10	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871	**10**
Усього за поточний контроль	**30**			**60**
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання Контрольне тестування	Питання для підготовки: Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871		**25**
	Практичне завдання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2871		**15**
Усього за підсумковий контроль	**40**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	**За шкалою університету**	**За національною шкалою**	
		Екзамен	**Залік**
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Абрамович С.Д. Риторика і гомілетика. Чернівц : Олді, 2020. 123 с.
2. Абрамович С.Д., Гураль М.И., Чикарькова М.Ю. Риторика. Ч.1. Історія розвитку риторики. Чернівці : Олді, 2021. 716 с.

3. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія. Черкаси : Брама-Україна, 2018. 400 с.
4. Грицаєнко Л. М. Основи красномовства : навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. Київ : Видав. дім Дмитра Бураго, 2018. 260 с.
5. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2020. 344 с.
6. Колотілова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. 229 с.
7. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2018. 179 с.
8. Сагач Г.М. Риторика. Київ : Вища школа, 2021. 215 с.
9. Єлісовенко Ю. П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мови. Київ : Агіка, 2021. 204 с.
10. Каньоса П. С. Риторика : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г, 2019. 131 с.
11. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Київ : Алерта, 2022. 216 с.
12. Коваленко С.Д. Сучасна риторика. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 184 с. Кучерук О. А., Голуб Н. Б. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія. Київ : КНТ, 2021. 258 с.
13. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2021. 311 с

Інформаційні ресурси
https://orator.biz/

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857
Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо).
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної / інформальної освіти

Відбувається згідно з нормативно-правовою базою, розробленою у Запорізькому національному університеті. https://surli.cc/dszpdp

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.
Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку

«Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ivanmatsehora212@znu.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/
ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim
ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius